

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Hofmański

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 października 2012 r.,

sprawy **K. R.**,

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za internowanie

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 22 marca 2012 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego

z dnia 31 października 2011 r.,

p o s t a n o w i ł :

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,
2. obciążyć kosztami postępowania kasacyjnego wnioskodawcę.

UZASADNIENIE

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Zarzuty zawarte w kasacji pełnomocnika wnioskodawcy nie zasługują na uwzględnienie. Warto też zauważyć, że kasacja sformułowana jest niedbale, a jej konstrukcja i sposób przedstawienia zarzutów nie ułatwiły Sądowi Najwyższemu rozpoznania niniejszej sprawy.

Zacząć trzeba od tego, że pierwszy zarzut kasacji, tj. dotyczący obrazu art. 7 k.p.k. zmierza do podważenia dokonanych w postępowaniu ustaleń faktycznych leżących u podstaw określenia wysokości przyznanego odszkodowania i zadośćuczynienia, co leży poza zakresem kontroli kasacyjnej. Z kolei zarzuty dotyczące niedostatecznej aktywności dowodowej sądu są chybione – sąd podejmował w sprawie inicjatywę dowodową, nie można było jednakże oczekiwać, że wyręczy w tym względzie wnioskodawcę, na którym spoczywał ciężar dowodu co do wysokości poniesionych szkód i rozmiaru krzywd.

Zarzut naruszenia standardów kontroli instancyjnej przez sąd odwoławczy również nie może być uznany za zasadny. Uzasadnienie wyroku II instancji, choć lakoniczne, odnosi się do treści zarzutów i przekonuje, że ustalenie wysokości odszkodowania nastąpiło z zachowaniem reguł prawa cywilnego. Nieprawdą jest też powołane w kasacji rzekome ograniczenie zakresu wyrokowania wynikające z poprzedniego brzmienia przepisów ustawy uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Takiego ograniczenia żądania we wniosku nie było, a postępowanie w tej sprawie wznowione było właśnie skutkiem wyroku TK, stwierdzającego niekonstytucyjność norm wprowadzających takie ograniczenia. Co więcej, sąd orzekający wyszedł poza granice tej kwoty, nie można zatem sensownie mówić o naruszeniu prawa w tym względzie.

Jako oczywiście bezzasadny trzeba ocenić zarzut naruszenia prawa materialnego, sprowadzający się do podważenia podstaw ustalenia wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia. W tym względzie Sąd Najwyższy pragnie powołać się na utrwalone w sprawie orzecznictwo, zgodnie z którym „w ramach kontroli kasacyjnej (tak samo zresztą jak apelacyjnej) nie jest możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego. Zarzut niewłaściwego ustalenia zadośćuczynienia może być jednak, tak w jednym, jak i drugim postępowaniu, skuteczny, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania takiego zadośćuczynienia” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2007 r., II KK 321/06). W ocenie Sądu Najwyższego o takim rażącym pogwałceniem zasad ustalania odszkodowania czy zadośćuczynienia nie może być w sprawie mowy. Nie można też czynić skutecznego zarzutu z niezastosowania przez sąd norm art. 322 k.p.c., który to przepis daje jedynie możliwość, a nie obowiązek uznania pewnych okoliczności za udowodnione, ponieważ przepis ten nie ma

charakteru nakazu, a jego niezastosowanie nie może być traktowane jako naruszenie prawa uzasadniające stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku (zob. wyrok SN z dnia 8 kwietnia 2011 r., II CNP 53/10).

Jeśli chodzi o zarzuty kasacji odnoszące się do odszkodowania za skutki i dalszy ciąg represji po opuszczeniu ośrodka dla internowanych, trzeba zauważyć, że brzmienie wspomnianej ustawy nie pozostawia w tej kwestii wątpliwości – możliwe jest zasądzenie odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wykonania decyzji o internowaniu. W ocenie Sądu Najwyższego nie jest możliwe uwzględnianie wszelkich, także odległych bądź pośrednich skutków internowania dla stanu majątkowego osoby internowanej. W orzecznictwie sformułowano trafny pogląd, że „straty, jakie zdaniem wnioskodawcy poniósł on, przygotowując się do wyjazdu z Polski, nie są szkodą mającą bezpośredni związek z faktem internowania i jako takie nie mogą być zrekompensowane w trybie przewidzianym ustawą z dnia 23 lutego 1991 r.” (wyrok SA w Katowicach z dnia 30 grudnia 2010 r., II AKa 422/10, KZS 2011/5/120). „Treść art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, nie pozostawia wątpliwości, że w aktualnym stanie prawnym odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie tego przepisu przysługuje wyłącznie za wykonanie orzeczenia, którego nieważność stwierdzono w trybie tejże ustawy, lub za wykonanie decyzji o internowaniu. Poza odpowiedzialnością odszkodowawczą Skarbu Państwa w tym trybie pozostają natomiast inne przejawy represji za działalność związaną z walką o niepodległy byt Państwa Polskiego, takie jak zwolnienie z pracy, czy zmuszenie przez pracodawcę do przejścia na gorzej płatne stanowisko” (wyrok SA w Katowicach z 28 maja 2009 r., II AKa 138/09, LEX nr 553857). Niezasadna jest zatem argumentacja kasacji domagająca się uwzględnienia szkód i krzywd wynikających z faktu wyjazdu na emigrację, bo choć niewątpliwie miało to związek z działalnością opozycyjną wnioskodawcy, to nie było bezpośrednią konsekwencją internowania.

W końcu trzeba stwierdzić, że niezrozumiały jest zarzut nieuwzględnienia przy ustalaniu odszkodowania czy zadośćuczynienia zmiany siły nabywczej pieniądza, jaka nastąpiła od czasu internowania. Wszak sądy orzekające w tej sprawie dokonywały ustalenia tych kwot wg kryteriów aktualnych na czas

wyrokowania, tj. parytetu wynagrodzenia wnioskodawcy do przeciętnego wynagrodzenia w czasie powstania szkody i obecnie.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji.